

Інформаційна культура користувача—дитини — основа самовизначення в глобальному інформаційному просторі

Анотований інформаційний список для бібліотекарів

Доповнення. 1 4 квартал 2016 р.

Розділ 1. Теоретичні аспекти інформаційної культури як галузі наукової, освітньої і бібліотечної діяльності

Больш Н. Абетка медіа = Das Abc der Medien / Н. Больш ; за заг. ред. В. Ф. Іванов ; пер. з нім. В. Климченка. — Київ : Акад. Укр. Преси : Центр вільної преси, 2015. — 176 с. — (Бібліотека масової комунікації Академії Української Преси).

У книжці професора Берлінського технічного університету, що присвячена загальним питанням медіатехнологій та медіазнавства, продемонстровано комплексний і системний підхід до сучасних медіа.

Інформаційні технології в бібліотеці для дітей : метод. рек. / Управління культури, національностей та релігій Хмельницької облдержадміністрації ; Хмельницька обл. б-ка для дітей ім. Т. Г. Шевченка ; матеріал підгот. О. П. Лифар. — Хмельницький, 2014. — 12 с.

Видання містить методичні поради щодо запровадження нових форм роботи з користувачами-дітьми на основі використання сучасних інформаційних технологій, зокрема певне місце відведено підготовці веб-уроків з інформаційної грамотності та освоєнню роботи з комп'ютером.

Курінчук Л. Формування медіаграмотності старшокласників в умовах екстернату / Л. Курінчук // Шк. б-ка плюс. — 2016. — № 19-20. — С. 13-17.

Мова йде про роль різних каналів масової комунікації в розвитку особистості дитини, вікові межі і ознаки різного сприйняття медіапродукції, про позитивний медійний вплив і можливі ризики медіаконтенту.

Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін : посіб. для вчителя / Т. Бакка [та ін.] ; Акад. укр. преси ; Ін-т журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка ; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України ; за ред. В. Іванова, О. Волошенюк, О. Мокрогуза. — Київ : Акад. Укр. Преси : Центр Вільної Преси, 2016. — 200 с. : іл., фотоіл., портр., репрод. — (Бібліотека масової комунікації та медіаграмотності Академії Української Преси).

Дане видання – перша спроба інтеграції медіаграмотності у викладання суспільних дисциплін. У перших двох розділах розглянуто, що таке медіа, медіаосвіта та медіаграмотність, базові методики критичного мислення. У

розділ 3-11 запропоновано плани-конспекти уроків для курсів «Історія України», «Всесвітня історія», «Людина і світ». Вправи і завдання можуть бути використані також під час факультативних курсів, виховних годин, бібліотечних занять, занять гуртків юних істориків, журналістів тощо.

Троїцька К. Штрихи до портрету сучасної дитячої бібліотеки України / К. Троїцька // Бібліотека. Наука. Комунікація : матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, 6-8 жовт. 2015 р.) : в 2 ч. Ч. 1 / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; Асоціація б-к України ; Рада директорів наук. б-к та інформ. центрів АН - членів МААН. – Київ, 2015. – С. 320-322.

Стаття розкриває необхідність перебудови функцій сучасних бібліотек для дітей, виходячи з нових умов інформатизації суспільства. Значна увага в цьому процесі приділяється розвитку бібліотек як центрів формування інформаційної культури.

Ресурси Інтернет

Больц Н. Абетка медіа = Das Abc der Medien [Електронний ресурс] / Н. Больц ; за заг. ред. В. Ф. Іванов ; пер. з нім. В. Климченка. — Київ : Акад. Укр. Преси, Центр вільної преси, 2015. — 176 с. — (Бібліотека масової комунікації Академії Української Преси). — Режим доступу: http://www.aup.com.ua/upd/bolz_web.pdf.

Від медіаграмотності до медіакультури: стратегії, проблеми, перспективи [Електронний ресурс] : тези доповідей Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції (м. Миколаїв, 27 квіт. 2016 р.). — Миколаїв : Обл. ін.-т післідиплом. пед. освіти, 2016. — 124 с. — Режим доступу: https://www.researchgate.net/profile/Alexander_Fedorov/publication/307865718_Vid_mediagramotnosti_do_mediakulturi_strategii_problemi_perspektivi/links/57cfe21408ae582e069525df.pdf.

У збірнику висвітлено особливості сучасного медіапростору, стратегії впровадження медіаосвіти в Україні і шляхи формування медіакомпетентного педагога й учня в сучасному освітньому просторі.

Гуменюк Л. Практична медіаграмотність [Електронний ресурс] : посіб. для бібліотекарів / Л. Гуменюк, В. Потапова. — Київ : Акад. Укр. Преси, 2015. — Режим доступу: <http://www.aup.com.ua/books/mbm/>.

Посібник складається з трьох розділів: «Мас-медіа і маніпуляції. Що може запропонувати сучасна бібліотека для медіаграмотності своїх відвідувачів», «Критичне мислення: базові методики і вправи», «Методична розробка тренінгу «Інформаційні війни: як врятуватися від пропаганди або чому вдається маніпулювати суспільною свідомістю».

Збірник статей Четвертої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та

українські перспективи» [Електронний ресурс]. — Київ. : Центр Вільної Преси, Акад. Укр. Преси, 2016. — 504 с. — Режим доступу: http://www.aup.com.ua/ml/Zbirnuk_konf_2016.pdf.

Збірник вміщує тексти доповідей учасників міжнародної конференції, яка проходила 18-19 березня 2016 року у м. Києві.

Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) [Електронний ресурс] // MediaSapiens : [веб-сайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzheniya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/. — Назва з екрана.

Нова редакція Концепції, що була схвалена Президією Національної академії педагогічних наук України 21 квітня 2016 року.

Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін [Електронний ресурс] : посіб. для вчителя / Т. В. Бакка [та ін.] ; Акад. укр. преси ; Ін-т журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка ; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України ; за ред. В. Іванова, О. Волошенюк, О. Мокрогуза. — Київ : Акад. Укр. Преси : Центр Вільної Преси, 2016. — 200 с. : іл., фотоіл., портр., репрод. — (Бібліотека масової комунікації та медіаграмотності Академії Української Преси). — Режим доступу: <http://www.aup.com.ua/upd/mo.pdf>.

Медіаграмотність та критичне мислення на уроках суспільствознавства [Електронний ресурс] : посіб. для вчителя / Т. В. Бакка [та ін.] ; за ред. В. Іванова, О. Волошенюк. — Київ : Центр Вільної Преси : Акад. Укр. Преси, 2016. — 243 с. — Режим доступу: http://www.aup.com.ua/uploads/MO_na_yrokax_suspilstvoznnavstva_2016_1.pdf.

Видання демонструє можливості та шляхи набуття медіакомпетентності та навичок критичного мислення старшокласниками під час вивчення курсу «Людина і світ» та інших суспільствознавчих курсів.

Не потони в інформаційному дощі [Електронний ресурс] : навчання медіаграмотності громадян : посіб. для тренерів. — Режим доступу: http://www.aup.com.ua/wp-content/uploads/2016/03/Citizen—Media—Literacy_Trainers—Manual_ua.pdf.

Посібник розроблено як практичне керівництво для тренерів з медіаграмотності з метою надання громадянам базових знань у сфері медіа, ознайомлення їх з найрозповсюдженішими видами маніпуляцій і пропагандою. Матеріал буде корисним і для бібліотекарів, що працюють з дітьми та молоддю.

Оранюк Б. Вікові особливості підлітків у контексті формування інформаційної культури в мережевому спілкуванні [Електронний ресурс] / Б.

Оранюк // Пед. науки: теорія, історія, інновац. технології. — 2016. — № 1. — С. 283-293. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2016_1_39.

У статті розкрито основні напрями педагогічного формування інформаційної культури підлітків, висвітлено проблеми, які визначають їхню поведінку в мережевому спілкуванні.

Тріфаніна Л. Особливості формування інформаційної культури молодших підлітків [Електронний ресурс] / Л. Тріфаніна, Р. Вайнола // ScienceRise. Pedagogical Education. — 2016. — № 5. — С. 50-58. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/texcped_2016_5_12.

У статті визначено фізіологічні та психологічні особливості молодшого підліткового віку, що обумовлюють формування інформаційної культури у рамках навчально—виховного процесу загальноосвітнього навчального закладу.

Розділ 2. Виховання читача нового покоління: сучасні тенденції + досвід (з практики роботи дитячих та шкільних бібліотек)

Короткевич В. Бібліотечно-інформаційне обслуговування та бібліографічні уроки : опис досвіду / В. Короткевич // Шк. бібл.-інформ. центр. Бібл. робота. — 2016. — № 3. — С. 39-41.

Досвід факультативної та проектно-пошукової діяльності бібліотеки Славутицького ліцею Київської області з популяризації бібліотечно-бібліографічних знань.

Мандибуря І. Шкільна бібліотека - інформаційний центр навчального закладу : ділимося досвідом / І. Мандибуря // Шкіл. б-ка плюс. — 2016. — № 1-2. — С. 10-19.

Досвід роботи бібліотеки Чаплинського навчально-виховного комплексу Черкаської області з визначення завдань та їх реалізації щодо формування сучасної бібліотеки як інформаційного центру школи. Певну увагу в роботі приділено навчанню інформаційної культури школярів.

Ресурси Інтернет

Гребенчук О. Впровадження медіаосвіти в навчально—виховний процес [Електронний ресурс] / О. Гребенчук ; Відділ освіти Балаклійської райдержадміністрації. — Балаклея, 2015. — 51 с. — Режим доступу: <http://www.aup.com.ua/ml/Grebenchuk.pdf>.

У збірнику представлено досвід впровадження елементів медіаосвіти в навчально-виховний процес Балаклійської загальноосвітньої школи №2 Харківської області. Посібник містить розробки та фрагменти уроків, заходи позакласної та виховної роботи, анкетування, рекомендації щодо ефективної взаємодії учнів із сучасним інформаційним середовищем шляхом формування їх медіакомпетентності.

Лукіна Л. Формування інформаційної культури учнів початкової школи під час бібліотечних заходів [Електронний ресурс] / Л. Лукіна // Бібліотека у форматі Д°. — 2016. — № 1. — С. 25-27. — Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/D0/Book/View/103#page/24/mode/2up>.

Досвід співпраці Національної бібліотеки України для дітей та гімназії «Нивки» з формування інформаційної культури молодших школярів.

Розділ 3. Програми з формування основ інформаційної грамотності дітей у бібліотечному та шкільному середовищі

Ресурси Інтернет

Від медіаграмотності до медіакультури [Електронний ресурс] : навчально-методичний комплекс медіазанять / наук. ред. В. І. Шуляр — Миколаїв : Обл. ін-т післядиплом. пед. освіти, 2016. — 68 с. — Режим доступу: <http://luginlib.org.ua/ynfo/media.pdf>.

У комплексі представлена тематика медійних занять для суб'єктів педагогічного процесу: дошкілля, учнів початкової, основної та старшої шкіл, педагогічних і бібліотечних працівників, батьків.

Розділ 4. Бібліотечні уроки як засіб розвитку інформаційної компетентності школярів (розробки бібліотечних занять)

Беляєва І. Вічна магія книги : бібл. урок / І. Беляєва, Т. Стонкус // Шк. бібліотекар. — 2016. — № 5. — С. 44-47.

Розробка бібліотечного уроку для молодшого та середнього шкільного віку, що присвячений процесу створення книжки та правилам поведінки з книгою.

Бугайчук Н. Як діяти в умовах інформаційної війни : практик. заняття з елементами тренінгу для старшокласників / Н. Бугайчук // Шкіль. світ. — 2016. — № 17. — С. 27-31.

Розробка заняття з елементами тренінгу на виявлення фальшивих новин.

Головчак І. Сторінки відкриває нова книга : матеріали до свята / І. Головчак // Шк. б-ка. — 2016. — № 1. — С. 39-40.

Матеріали до бібліотечного уроку про значення книги в житті людства: історія виникнення книги, вислови відомих людей, загадки та вікторина про книги.

Козюк В. Квест «Бібліоновачок» : ігри, конкурси, розваги / В. Козюк // Шк. б-ка. — 2016. — № 3. — С. 52-53.

Розробка квесту для дітей молодшого та середнього шкільного віку про бібліотеки, їх призначення, структуру, важливість читання з ігровими завданнями, конкурсами та кросвордом.

Павлівська В. Турнір бібліотекознавців / В. Павлівська // Шк. б-ка. — 2016. — № 2. — С. 55-56.

Опис гри із запитаннями та відповідями для закріплення основ бібліотечно-бібліографічних знань молодших школярів про бібліотеку, книгу та читання.